

Pingst själavård

Innehåll

Innehåll.....	ii
Själavårdens teologi.....	1
1.1 Anden	1
1.2 Människosyn	1
1.3 Frälsning	1
Pingst värdegrund	2
2.1 Gud	2
2.2 Människan	2
2.3 Frälsningen	2
2.4 Församlingen.....	2
2.5 Bibeln.....	2
2.6 Dop	3
2.7 Nattvard.....	3
2.8 Anden	3
2.9 Relationer och äktenskap.....	3
2.10 Tidens slut.....	3
Var hör själavården hemma?	3
3.1 Församlingen som en själavårdande miljö	4
3.2 Ett själavårdande förhållningssätt.....	4
3.3 Bakgrund och historia.....	5
3.4 Ledarskap, ansvar och trygghet	5
Skapa möjligheter för tillämpning av allmän och enskild själavård.....	6
4.1 Förhållningsätt och attityder	6
4.2 Den egna reflektionens nödvändighet	7
4.2.1 Motiv- inre drivkraft.....	8
4.2.2 Att se och respektera människan.....	8
4.2.3 Objekt eller subjekt	9
4.2.4 Empati och inlevelse	9
Tystnadsplikt och tystnadslöfte.....	9
5.1 Församlingsmaterial	9

Utveckling.....	10
6.1 Utbildning.....	10
6.2 Självavårdsutbildningens historia.....	11
6.3 Utbildning, fortbildning och handledning.....	12
6.4 Nätverk.....	12
6.5 Exempel på områden för undervisning.....	13
6.6 Självavårdens praktiska förutsättningar.....	13
6.7 Självavårdsrummet.....	14
6.8 Självavårdarens personliga lämplighet.....	14
Ansvar vid missförhållanden.....	15
7.1 Medveten beredskap.....	15
7.2 Samverkan.....	16
7.3 Makt och ansvar.....	16
7.4 I relation till majoritetssamhället.....	17
Uppmuntran till självavårdsarbete.....	18
8.1 En gemenskap som bär.....	18
Bilagor.....	20
9.1 Exempel på blankett ”Underlag för djupintervju självavårdare”.....	20
9.2 Exempel på blankett ”Utvärderingsformulär”.....	22
10.1 Avsändare.....	23
Källförteckning	24

Självårdens teologi

När vi funderar över teologi som format vår diakoni skulle man kunna stanna upp vid tre områden. *Anden* är förutsättningen för församlingens tjänst i världen. *Människosynen* hjälper oss att se individen mitt i utsattheten och Frälsningen betonar möjligheten till ett nytt liv.

1.1 Anden

När lärjungarna får del av Anden i Apg. 2 startar en revolution som vi ännu inte sett slutet på. Församlingen drivs ut i världen. Tungotalet innebär inte att lärjungarna blir obegripliga. Tvärtom hör var och en om Guds stora gärningar på sitt eget språk. Dessutom träffar Petrus ord dem i hjärtat och människor leds till omvändelse. Andens folk har alltid varit fokuserade på att lösa sin samtids problem. Om det så är skolor och sjukhus i utvecklingsländer eller soppkök för utsatta i storstadsmiljöer. Ett exempel på att vara lyhörd gentemot samtiden är allt engagemang som våra församlingar snabbt mobiliserade under flyktingströmmen 2015.

1.2 Människosyn

Det är aldrig kört! Det budskapet har ekat från pingströrelsens talarstolar i 100 år. Ytterst har det att göra med vår positiva människosyn. Medan en del teologiska traditioner lägger vikten vid människan som syndig varelse så har vi betonat att vi är skapade till Guds avbild. Det finns gudagiven potential i alla individer. Gud konstaterade att allt han skapat var gott före det att synden kom in i världen och i oss (1 Mos 1:26-31). Det hjälper oss att se människan som i grunden en god varelse. Det hjälper oss att se människan bortom alla sår och det som gått fel på vägen.

1.3 Frälsning

Församlingen har fått uppdraget att gestalta hela Guds frälsningsplan. Gud vill upprätta alla brustna relationer. Relationen till Gud, relationen till våra medmänniskor, relationen till oss själva och relationen till skapelsen. Vår frälsningslära är i den meningen holistisk och som "Andens aktivister" använder vi inte bara ord. Anden driver och manar oss till handling. På det sättet predikar ett härbärge samma sak som evangeliet. Paulus beskriver att Gud försonade allt med sig genom Jesus (Kol 1:20). Hela kosmos är alltså föremål för Guds försoningsverk vilket gör att allt gott församlingen kan göra i samhället är ett uttryck för vår försoningslära och vår tro på frälsningens kraft.

Pingst värdegrund

PINGST – FRIA FÖRSAMLINGAR I SAMVERKAN är en gemenskap av lokala församlingar i Pingströrelsen, men öppen för alla församlingar som delar våra grundläggande värderingar och trosuppfattningar. Vi relaterar enligt stadgarna till såväl de klassiska trosbekännelserna som till Pentecostal European Fellowship, World Pentecostal Fellowship, Lausannedeklarationen och Manilamanifestet. Följande punkter skall inte uppfattas som en fastslagen trosbekännelse utan ett försök att sammanfatta de dokument vi anknyter till som en grund för dem som söker gemenskap med oss. Delar man följande värdegrund och blir rekommenderad av en nuvarande medlemsförsamling är man välkommen som medlemförsamling i Pingst-fria församlingar i samverkan.

2.1 Gud

Gud är en och möter oss i tre personer: Fadern som är skaparen, sonen Jesus som är frälsaren och den helige Anden som är hjälparen.

2.2 Människan

Alla människor är älskade av Gud och skapade till hans avbild. Alla människor har ett unikt och lika värde.

2.3 Frälsningen

Vi tror att alla människor syndar mot den helige Guden, att alla behöver frälsning från syndens makt och konsekvenser, att Jesus Kristus är Gud uppenbarad i mänsklig gestalt, att Han tog alla människors synd på sig och dog på Golgata för oss och uppstod på den tredje dagen. Jesus är den ende frälsaren, medlaren mellan Gud och människa.

2.4 Församlingen

Församlingen är de kristnas gemenskap där var och en har något att bidra med. Där får man dela gemenskap, växa och utmanas. I församlingen kan man få hjälp, stöd och upprättelse. Församlingens uppdrag är evangelisation, i ord och handling, samt att göra människor till Jesu lärjungar. Lärjungaskap är en livslång process där målet är att bli mer lik Jesus.

2.5 Bibeln

Vi tror att Bibeln är Guds inspirerade ord, absolut sant, varaktigt och oföränderligt.

2.6 Dop

Vi uppmanar människor som har kommit till tro på Jesus att låta döpas sig i Fadern, Sonen och den Helige Andes namn. Dopet bekräftar att Kristus är Herre i varje troendes liv. Vi praktiserar dop genom nedsänkning.

2.7 Nattvard

Vi praktiserar Herrens Heliga nattvard, då den på Jesus Kristus troende tar emot brödet och vinet som ett uttryck för delaktigheten i Kristus och delaktigheten med alla andra troende i Kristi kropp utöver hela världen.

2.8 Anden

Vi tror att dopet i den Helige Anden är en upplevelse som följer frälsningen. Alla troende har del av Guds Ande. Att bli döpt i Anden är att få uppleva ett genombrott i sin erfarenhet av Gud vilket hjälper den troende att upphöja Jesus, leva ett heligt liv i kärlek och att vara ett vittne för Guds rike. Vi tror att de som upplever Andens dop kan ta emot gåvan att tala i tungor – språk som inte är kända för dem. Vi tror att den Helige Anden ger människor speciella förmågor att betjäna sina medmänniskor. Dessa gåvor bygger upp de troende och hjälper dem att mogna i tron. Vi tror att Andefyllda troende bär andlig frukt: kärlek, glädje, frid, tålamod, vänlighet, godhet, trofasthet, ödmjukhet och självbehärskning.

2.9 Relationer och äktenskap

Vi är skapade till goda relationer, till att älska våra medmänniskor. Sexualiteten är Guds gåva till äktenskapet, där Guds tanke är att man och kvinna skall leva tillsammans i livslång trohet. Våra pastorer viger man och kvinna till äktenskap.

2.10 Tidens slut

Vi tror att Jesus skall komma åter till jorden, för att upprätta Guds Rike i fullkomlighet. Vi tror på ett evigt liv för den som bekänner Jesus som Herre och Frälsare. Vi tror på de dödas uppståndelse och att alla människor skall stå inför Gud och göra räkenskap för sitt liv.

Var hör själavården hemma?

Själavården hör hemma mitt i församlingens hjärta. Själavårdens förmåga att vara ett verktyg vid kris gör att vi ibland tänker att den enbart hör hemma i nödfallens lägen. Här vill vi lägga grunden klart och tydligt. Själavårdens hemvist är i församlingens mitt, i församlingens vardag, inte förpassad till exceptionella händelser utan som en naturlig del av församlingshälsan.

Självården har alltid varit intimt förknippad med den omsorgsfulla kärlek människor mötte hos Jesus och som han sedan överlät till oss som Kristi kropp att gestalta. Inte bara som ett diakonalt uppdrag, utan som bärare av det Kristusliv vi är kallade att leva ut (Joh. 15:1–17). Kärleken i den tidiga kristna församlingen gjorde starkt intryck på människor och när det talades om den kristna gemenskapen utbrast man ofta med förundran: ”Se, hur de älskar varandra!” (enligt kyrkofadern Tertullianus 160–240 e Kr). I denna anda utvecklades självården till att fungera som en fyrfaldigt ”helande, stödjande, vägledande och försonande tjänst” i församlingens liv (Berit Okkenhaug: *Självård – en grundbok*, 2004. Libris).

3.1 Församlingen som en självårdande miljö

För att denna djupt bibliska tanke inte ska stanna vid en vacker teoretisk idé, behöver varje lokal församling stanna upp och fråga sig: Hur har vi det här hos oss? Är miljön i vår församling självårdande? Hur är det med vår kultur? När vi ställer oss dessa frågor så finns det en gåva av sårbarhet i modet att tänka till, tänka om och tänka igenom. Vi bjuds med i ett formande av den miljö och den kultur som den kristna gemenskapen alltid varit kallad att gestalta. I den gemenskapen är kännetecknen godhet, nåd och barmhärtighet. Församlingen som en självårdande gemenskap bygger inte på ytliga idealbilder om lycka och välbefinnande utan på en verklighetsförankring där livet får rymmas i all sin komplexitet. Det är många gånger svårt att vara människa och livets brustna villkor gör sig ibland mycket märkbart påmind. Vi tror att Guds församling har en kallelse att vara en fristad, en trygg hamn, ett ljus i mörkret och en stad på berget att vända sig till och mötas av kärlek i.

3.2 Ett självårdande förhållningssätt

Pingst FFS har en längtan att allt som vi som rörelse är och gör ska kännetecknas av ett självårdande förhållningssätt. Jesu människosyn och hans uppmaning om att vi ska älska varandra, bära varandras bördor och betjäna den som är utsatt är vägledande i vårt möte med människan. Självården är fundamental inom varje församling och en självklar del av det sociala engagemanget. Självård rör hela människan och hela livet. Som människor drabbas vi av förluster, kriser och olika svårigheter. Församlingen vill bistå med medmänskligt stöd och möta människor där de är.

Vi vet att primärvården och psykiatrins utmaning att klara av att möta människors behov av samtal är mycket stort. Det församlingen kan erbjuda här är alldeles unikt och viktigt. Inte minst som ett komplement med en särskild uppgift att lyssna och att kommunicera hopp i mötet med de existentiella frågorna.

I Pingst FFS pågår samtal om ett utvecklande och fördjupande perspektiv när det kommer till de diakonala frågorna. Behov uppmärksammas av att samla och samlas kring det vi redan gör inom diakoni och självård, men också att formulera en riktning framåt för att än mer kunna betjäna det samhälle vi lever i.

3.3 Bakgrund och historia

Själavård har funnits i Pingströrelsens självklara fundament sedan starten. Väckelse och soppkök har gått hand i hand så långt dokumentation finns. Stig Öberg skriver i sin avhandling om Pingströrelsens självårdshistoria att rötterna går hela vägen tillbaka till Jesus själv och den första församlingen. Samtal med omsorg, vägledning, lyssnande i fokus, bikt och förtrolighet har alltid hört hemma i församlingens mylla.

3.4 Ledarskap, ansvar och trygghet

Det ledarskap som Pingst FFS vill stå för är tryggt och äger förmågan till ett stort själavårdande, diakonalt och teologiskt ansvar för såväl dåtid, nutid som framtid. Det är av väsentlig vikt hur vi för oss i talarstolen, hur vi predikar, kommunicerar och debatterar. Det är viktigt att vi är varsamma med vilken kultur vi är med och skapar. Detta gäller såväl inom församlingen som i relationer med samhällsaktörer, media och i våra olika samarbeten.

Själavårdens trovärdighet i det lokala sammanhanget hänger ofta samman med de nationella processerna och debatterna, vilket leder oss till att vilja betona vikten av det själavårdande bemötandet i all vår kommunikation. De lokala församlingarna har ett stort ansvar för sin församlingskultur och samfundet har ett stort ansvar för att skapa ramar och förutsättningar för de lokala församlingarna i detta.

Själavården i vår rörelse ska i allt vara trygg. Det gäller alla steg, från första kontakt med församlingen inför själavårdssamtal, till utvärderingen vid avslutad själavård. Själavården ska utgå ifrån individens behov och unika livssituation, med stor respekt för den egna integriteten. Själavården ska syfta till att stötta en människa, vara en medvandrare på vägen och kunna erbjuda existentiellt stöd och vägledning. Själavården ersätter inte psykiatri, terapi eller annan behandlingsvård. Den är en form av existentiellt samtalsstöd som har sina rötter i den diakonala tjänsten. Själavårdaren bör dock känna till vilka stödinsatser vården kan ge, både för den egna gränssättningen och för individens trygghet och stöd.

Vi ser ett stort behov av att både värna och vårda själva *själavården*. För att ta ansvar för de konfidenter som kommer till oss och det stora förtroende det innebär, vill vi i allt sträva efter att finna vägar för att bevara själavårdens unika funktion och betydelse. Själavården är ett heligt rum där förtroliga samtal kan ske och där vi tror att den medmänskliga närvaron av stöd och den gudomliga närvaron av tröst och hopp kan vara bärande.

Det handlar om *konfidentens* trygghet framförallt. Det är helt avgörande att själavårdsrummet förblir ett tryggt rum där samtalet är förtroligt och där omsorgen alltid ges utifrån kärlek och respekt för varje individs unika situation och liv. Det handlar även om en ömsesidig trygghet. *Själavårdaren* bör också kunna känna sig trygg i det rum där själavården sker. Därför krävs ramverk och tydlighet kring vad själavården är och inte är. I själavården möter vi så många känsliga ämnen och därför behöver *rummet* formas, bevaras tryggt och sunt, med struktur, rutiner och riktlinjer som skapar goda förutsättningar både för den som söker sig till rummet och för den som är själavårdare.

Skapa möjligheter för tillämpning av allmän och enskild själavård

Att skapa möjligheter för att kunna tillämpa den valda inriktningen är en förutsättning för trygghet och trovärdighet. Det börjar med att den lokala församlingens ledarskap tänker igenom sin roll och vilket ansvar man har. Det handlar om vilken ledarstil och ledarkultur som på bästa sätt främjar omsorg och växt. Likaså hur delaktigheten i församlingen ska se ut.

Ett samtal skulle sedan behöva fortsätta kring förebyggande insatser, såväl som beredskap för att möta kriser av olika slag. Inte för att vara rustad *ifall* kriser uppstår, utan *när* det svåra drabbar. Det grundläggande syftet skulle kunna formuleras: Församlingsgemenskapen ska vara möjlig – oavsett livssituation.

År 1999 presenterades *Betänkande om tystnadsplikten i själavården* inom Pingströrelsen för de svenska pingstförsamlingarna. Uppdragsgivare var Pastorslönekommittén och författarna var pastorerna Bertil Carlsson och Carl-Einar Långström. Under rubriken "Allmän själavård – enskild själavård" skrev de så här:

"Den allmänna själavården som kommer till uttryck i församlingens gudstjänstliv genom predikan, sång och musik, bön och förbön är en viktig tillgång i själavårdsarbetet /.../ Den enskilda själavården vänder sig till individen eller till en liten grupp med ett gemensamt behov. Den bygger på den förtroendefulla relationen mellan själavårdaren och konfidenten. Då tillämpas evangeliet i en specifik situation eller svårighet som konfidenten upplever. Den enskilda själavården, som inramas av tid och rum, ger utrymme för en större frihet för konfidenten. När man går in i ett samtalsrum och stänger dörren vet båda parter att tystnadsplikten gäller."

Själavården hör hemma i den lokala församlingen och den allmänna själavården bör med nödvändighet genomsyra dess liv och verksamhet. Vidare handlar det om att den som har till uppgift att tjäna i den enskilda själavården, behöver utvecklas och förkovra sig genom läsning, fortbildning och självreflektion.

4.1 Förhållningsätt och attityder

I arbetet som själavårdare är ett av våra främsta arbetsredskap vår egen person. Det händer något med oss i mötet med den andre, som ibland gör att vi kan komma i konflikt med oss själva och våra värderingar. Därför är det nödvändigt att regelbundet stanna upp och reflektera över detta. Närgångna och ärliga frågor behöver ställas, som till exempel: Hur förhåller jag mig till andra människor? Med vilken attityd går jag in i ett själavårdande möte? Hur ser mina motiv ut? För vems skull går jag in i detta samtal? För min egen, för den andres eller för någon annans skull?

Gudsbild, *självbild* och *människosyn* är tre grundläggande begrepp som formar och omformar vårt förhållningssätt till andra människor. Våra föreställningar om Gud, oss själva och andra människor är inte statiska, utan kan präglas och förändras av både formulerade läror och personliga erfarenheter under hela livets gång.

4.2 Den egna reflektionens nödvändighet

Hur ska vi tänka kring självreflektion? Antingen kan vi betrakta reflektion kring våra egna attityder som ett svårt kors att bära eller så kan vi se det som en möjlighet att växa och utvecklas som människor och själavårdare. Man kan välja att se sådan reflektion som en viktig pågående process och ett nyfiket livslångt lärande. Den franske författaren Marcel Proust (1871–1922) fångar tanken i sin kärnfulla formulering: ”Den verkliga upptäcktsresan består inte i att se nya vyer, utan att se med nya ögon.”

Varför är då reflektion kring min egen syn på Gud, mig själv och andra människor så viktig för att kunna fungera som själavårdare? Ett kortfattat svar kan se ut så här:

Gudsbild – För en trovärdig och hållbar teologi

Självbild – För medvetenhet kring sin egen person och identitet

Människosyn – För ett trovärdigt och respektfullt bemötande

Gudsbilden är en dominerande faktor hos varje kristen människa. Naturligtvis har ingen av oss en fullkomlig eller fullständigt hel bild av Gud. Dock gör vi klokt i att reflektera över hur vår Gudsbild och våra erfarenheter av Gud påverkar vår förväntan på Guds ingripande i våra egna och andras liv. Denna förväntan på närvaro av tröst eller brist på densamme tar vi nämligen med oss in i det själavårdande rummet. Ibland när livet är svårt så kan bilder av Gud och livets verklighet ha svårt att stämma överens med varandra. Gudsbilder påverkar vår människosyn och därför är det viktigt att vi vet med oss att dessa bilder ibland inte går ihop. Livets brustenhet och Guds fullkomlighet är svåra att förena, åtminstone utan korset. På korset kan vår livssmärta möta Jesu brutna kropp och uppståndelse. *Där sår läggs till sår uppstår läkande.*

Våra tankar och känslor om Gud formas och bearbetas i olika typer av spänningsfält, mellan distans och närhet, mellan helighet och barmhärtighet, mellan nåd och sanning, mellan sanna bilder och vrångbilder. Så länge själavårdaren är medveten om detta så finns där en grundad trygghet att finna och verka utifrån.

Våra erfarenheter från vår uppväxt präglar på gott och ont hur vi förhåller oss till tillit och sårbarhet som vuxna. Både Gud och livet är så mycket större än vi kan greppa och ibland omöjligt att förstå sig på. Samtidigt är det också viktigt att påpeka att en så kallad vuxen, nyanserad/reflekterande tro *inte* är ett tillstånd av andlig fulländning. Tvärtom leder andlig mognad oss till insikten att vi är i ständigt behov av barnets tillit och ungdomlig nyfikenhet i våra vuxna liv. Detta är områden som behöver återerövas om och om igen.

Självbilden rör frågor som ”Vem är jag – egentligen?” och ”Hur påverkas jag av det jag har med mig i livets ryggseck?”. Ju sundare självbild vi har, desto bättre rustade är vi att klara av uppdraget som själavårdare. När det kommer till föredömet Jesus ger oss avseende människosyn så är detta inget nytt. När han ger oss det viktigaste budet så är det uppenbart att kärleken till vår nästa ska hänga ihop med kärleken till oss själva och att kärleken i allt kommer från Gud själv som är kärlek.

Vi människor, och i synnerhet människor som står i tjänst för andra i själavårdens rum, behöver träna oss i att både hålla isär och hålla ihop vem vi är och vad vi gör, våra styrkor och

svagheter. Hur förhåller vi oss till gränser och hur hanterar vi gränslöshet? Vilka områden är vi sårbara i och hur kan det påverka vår relation och dynamik i mötet med en konfident?

Människosynen ger vi uttryck för i varje möte med andra människor. Det är av särskild vikt i de möten som kallas för själavård. Författaren Lars Björklund skriver:

”I varje möte med en människa bör vi falla på knä i vördnad för den som är älskad. Om vi går förbi en människa i vår iver att finna Gud, har vi redan kommit vilse. Om vi menar att Gud är viktigare än människan har vi redan övergivit Gud...”

(Lars Björklund: *Guds begränsning – en bok om kärlek*, Libris 1998).

Återigen vänder vi våra blickar mot evangeliernas berättelser om Jesus Kristus. Han är utan jämförelse vår främsta förebild som själavårdare. Framför allt då det gäller vår syn på andra människor. Jesus möter varje individ där de är och går tillsammans med dem för att hjälpa dem vidare. Han ställer frågor, han visar omsorg, han är närvarande och han gestaltar genom sitt liv på jorden den godhet som leder till förvandling och upprättelse. Kristen människosyn är inget mindre än att införliva Jesu blick och perspektiv i våra egna ögon. I synnerhet då vi möter någon i utsatthet. Ett av de starkaste uttrycken för detta är Jesu egna ord i Matt. 25:40, 46: ”Allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta, det har ni gjort för mig ... allt vad ni inte har gjort för en av dessa mina minsta, det har ni inte heller gjort för mig”. Det anmärkningsvärda i de här orden är Jesu egen identifikation med den utsatta människan. Han känner med oss. Han placerar sig själv i vårt ställe.

4.2.1 Motiv- inre drivkraft

Det är naturligt att söka respons, återkoppling och bekräftelse för dem vi är och det vi gör. Detta ger oss möjligheter att utvecklas och öka kompetensen i vårt arbete med människor. Samtidigt behöver vi hålla koll på våra motiv och vad som driver oss. Vi lever i en tid då självförverkligande är ett prioriterat motiv för snart sagt allt vi gör och är. Därför är det särskilt viktigt att vara uppmärksam på riskerna detta kan medföra i arbetet med människor i allmänhet och själavården i synnerhet.

4.2.2 Att se och respektera människan

När vi talar om mission, talar vi ofta om *kulturell kontext*. Det handlar om att vara medveten om i vilket kulturellt sammanhang vi rör oss, så att vi på bästa sätt ska kunna formulera vårt budskap med rätt språk och kulturell relevans. Målsättningen är att budskapet ska landa och att människor ska kunna tolka in det som sägs i sitt eget sammanhang. Den som arbetar utifrån denna princip, anses vara *mottagarorienterad* (i motsats till *sändarorienterad*).

På samma sätt kan vi tala om *individuell kontext*. Det handlar om att vara medveten om och ta hänsyn till människans sammanhang. Hennes referensramar och världsbild, som har formats under livets gång, är den spelplan som gäller.

Varje människa har ett grundläggande behov av att bli sedd, respekterad och tagen på allvar. Därför är det viktigt att fundera över vårt eget seende och bemötande av andra människor. Vi gör här klokt i att reflektera över våra egna erfarenheter av möten med människor.

En övning kan vara att minnas ett möte när vi blev sedda och respekterade och ett möte då vi upplevde oss osynliggjorda. Vilka känslor är det som stannar kvar? Det bränner ofta till inom oss när vi låter tanken gå dit, eftersom det vi instinktivt minns är berättelserna kring de möten som gjorde ont. När vi blev osynliggjorda. I mötet med det egna minnet kan vi förstå varandras reaktioner bättre och förhoppningsvis agera mer empatiskt och inlyssnande nästa gång.

4.2.3 Objekt eller subjekt

I all omsorgsverksamhet finns alltid risken att fokus förskjuts från det som bör vara omsorgens centrum. Detta sker i synnerhet när omsorgen blir till ett självändamål, eller när någon blivit mer upptagen av sig själv och den egna rollen som hjälpare, än av människan man möter.

En viktig första fråga som bör ställas, när någon vill engagera sig i andra är: För vems skull? Varje människa är ett subjekt och har därför ett värde i sig själv som hon måste respekteras utifrån. Är det våra egna intressen som hjälpare som står i centrum, reduceras den människa vi vill hjälpa till ett objekt. Vårt objekt. Detta kolliderar totalt med Jesu förhållningsätt till människor och bör därför vara något vi noga ser upp med.

4.2.4 Empati och inlevelse

En av självvårdarens främsta nycklar är *empatisk förmåga*. Genom att träna denna förmåga, utvecklas förutsättningarna för att förstå och hjälpa andra. Den danske filosofen Søren Kierkegaard (1813–1855) har gett oss några värdefulla tankar om detta i en ofta använd text, som börjar med raderna: ”Om jag vill lyckas med att föra en människa mot ett bestämt mål, måste jag först finna henne där hon är och börja just där”.

Tystnadsplikt och tystnadslöfte

Betänkandet om tystnadsplikten i självvården handlade primärt om tystnadsplikt och tystnadslöfte i svenska pingstförsamlingar. Utan tystnadsplikt och tystnadslöfte är och förblir den enskilda självvården omöjlig. I pingst tar vi tystnadsplikten och tystnadslöftet på stort allvar och undervisning om denna ges i många sammanhang. Bland annat presenteras den på vigselförrättarkursen, i pastorsutbildningen på Akademin för ledarskap och teologi, under självvårdsutbildningen och på olika nätverksträffar och samlingar med exempelvis självvårdsnätverket, se 6.4-6.8.

5.1 Församlingsmaterial

En viktig del av församlingsarbete är att hjälpa människor i livets svåra stunder. Därför är det bra att redan innan en situation uppstår veta vad för verktyg och resurser som finns att tillgå. Här kan man läsa om vad tystnadsplikt och tystnadsrätt innebär. *Länk till dokumentet Tystnadsplikt i Pingst*; <https://www.pingst.se/wp-content/uploads/2022/05/Tystnadsplikt-i-Trossamfundet-Pingst.pdf>

När krisen är ett faktum behöver vi alla råd och stöd. Ingen kan egentligen fullt ut föreställa sig den verklighet som krisen innebär förrän man befinner sig mitt i stormen.

Detta material ska därför inte betraktas som en manual där vissa åtgärder automatiskt leder till ett bestämt resultat. Kriser är aldrig identiska och människor som drabbas reagerar på olika sätt. Men när det gäller mötet med krisen och mötet med utsatta människor finns allt att vinna på att vara väl förberedd. Detta material ska alltså betraktas som en hjälp till förberedelse och vara till stöd och vägledning när en församling hamnar i en krissituation. *Länk till dokumentet Handlingsprogram i krissituationer – vägledning för församlingsledningar, pastorer och församlingsanställda;*

https://www.pingst.se/wp-content/uploads/2021/11/Handlingsprogram-i-krissituationer_A5_20211214.pdf

Utveckling

För att ge församlingarna bättre förutsättningar och ett mer sammanhållande ramverk för själavården presenterades på Pingst rådslag 2019 ett pilotprojekt för själavårdsarbetet i rörelsen. Projektet syftade till att stärka de lokala församlingarnas själavårdsarbete genom **nätverk**, höja kompetensen genom **utbildning** och att bygga en brygga mellan nätverket och utbildningen. En gemensam referensgrupp etablerades med representanter från June folkhögskola, pingstsamfundet samt lokal församling genom pastor och själavårdskoordinator. Pilotprojektet avslutades med gott resultat i december 2022. Erfarenheter och lärdomar kan nu användas för att stärka själavårdsarbeten runtom i landet. En avgörande faktor för nätverksbyggets framgång är den lokala förankringen, varför också arbetsgrupper för regioner som vill bygga nätverk bör ha lokal förankring genom pastor och lokal själavårdskoordinator. Runt om i landet finns liknande initiativ av själavårdsnätverk såväl inom Pingst som ekumeniska exempel. Vår längtan är att de lärdomar som Pingst Själavård referens har av bygget med pilotprojektet ska välsigna och kunna vara en modell för andra regioner som önskar att bygga nätverk.

6.1 Utbildning

Vi tar på stort allvar att själavården är något som förutom personlig lämplighet också kräver god och gedigen kompetens. Vi vill därför erbjuda alla våra församlingar en god bas för själavårdsutbildning på June folkhögskola. Själavårdsutbildningen är på ett år på kvartsfart och anordnas av June folkhögskola i samverkan med Pingst FFS. Utbildningens syfte är att skapa en större beredskap för att möta själavårdsbehovet i församling och samhälle.

Här följs folkhögskolans pedagogik där deltagare är aktiva i sin utbildning, genom föreläsningar i storgrupp, inläsning av litteratur, erfarenhetsutbyte, i olika samtal samt kreativa övningar. Utbildningen har tre pågående processer; den som sker i de små grupperna, den som sker i den gemensamma storgruppen och den egna processen som löper genom hela utbildningen. Samtliga delar är lika viktiga och bidrar till att vi når vårt mål som är att utbilda själavårdare i en själavårdande utbildningsmiljö.

Egen själavård och personlig lämplighet är något vi lägger stor vikt vid, liksom vikten av lokal församlingsförankring och dialog med den egna församlingen.

Självårdsutbildningen är uppdelad i fyra utbildningstillfällena som tar upp teman som *Gudsbild och självbild, Medmänniskan, Kriser* samt *Att växa och mogna som självårdare*. För mer specifikt innehåll och information, besök gärna www.junefolkhogskola.se/utbildningar/sjalavardsutbildning/.

I pastorsprogrammet på Akademin för ledarskap och teologi (ALT) ges en fördjupning och teologisk reflektion kring självårdens rum och våra blivande pastorer får självårdssamtal under utbildningens gång. Via ALT erbjuds även DIOS (terminen för diakonalt och socialt arbete) där självården är en genomsyrande del. Via Teamträningsskolan (TTS) och våra bibelskolor kommer dessa ämnen upp regelbundet och det erbjuds även kompetensutvecklande kortkurser och föreläsningar inom områden som rör trygghet församlingskultur, förebyggande av våld och övergrepp samt psykisk ohälsa.

6.2 Självårdsutbildningens historia

Självårdsutbildningen startade 1991 på Kaggeholms folkhögskola, där den fanns kvar till 2015. Stig Öberg gjorde 2005 en sammanställning om självårdsutbildningens start:

Styrelsen för PSK gav Kaggeholms folkhögskola uppdraget att starta en självårdsutbildning "så snart som möjligt – helst vårterminen 1991". (Protokoll 90 09 20). Stig Öberg fick i uppdrag från dåvarande rektorn för Kaggeholms folkhögskola att utarbeta ett förslag till en självårdsutbildning. Det presenterades i skolans styrelse som var positiv till förslaget och beslöt att den föreslagna referensgruppen skulle utökas. (Protokoll 90 11 21). Målgruppen skulle vara pastorer och andra självårdare i församlingarna och syftet var bl.a. att öka självårdsberedskapen och ge självårdarna större trygghet i sina uppgifter. Självårdare i Pingströrelsen skulle kunna känna sig hemma i den och ett med den.

Målgrupp PSK:s styrelse önskade som målgrupp för den nya självårdsutbildningen: "Människor som har sin församlings förtroende och är/kommer att bli en resurs i församlingens självård. Detta innebär både pastorer och lekmän". (Protokoll från PSK:s styrelse 1990 09 20). Målgruppen är anställda och frivilliga församlingsarbetare i pingstförsamlingarna och i andra kristna samfunds församlingar."

2015 önskade dåvarande rektor för Kaggeholms folkhögskola att Pingst FFS och Kaggeholm fhsk skulle dela på huvudmannaskapet för utbildningen. De tidigare metoderna och utbildningens syfte är fortsatt grundläggande.

"Metod: Föreläsningar, gruppsamtal, samtalsövningar och andakter. Tillämpade hemuppgifter mellan internatveckorna. Självård för egen del samt viss handledning i grupp. Till metoden hör också att kursdeltagarna, som inte går utbildningen för sin egen skull utan för att bättre kunna möta sina medmänniskor i enskilda samtal, ändå själva dras in i en process av bearbetning av den egna synen på självård.

Utbildningens syfte Att skapa en större beredskap för att möta självårdsbehovet i församling och samhälle".

Den omarbetade utbildningen startade på Kaggeholms folkhögskola 2016. I den nya formen pågår utbildningen torsdag till söndag, vid fyra tillfällen under ett år. Hemuppgifter och litteraturstudier ingår i kursplanen i perioderna mellan utbildningstillfällena.

När Kaggeholms slott såldes söktes en ny utbildningsplats och Pingst utbildning, där PSK ingår, föreslog en flytt till June folkhögskola. Den första utbildningen startade där våren 2020 och blev då en distansutbildning på kvartsfart över ett år. Antalet sökande till utbildningen har ökat sedan flytten till Jönköping.

Utbildningen ger deltagarna såväl teoretisk som praktisk kunskap och fördjupning inom ämnet själavård. Efter kursen har deltagarna redskap för att möta och samtala med människor i själavårdssamtal.

6.3 Utbildning, fortbildning och handledning

Det är glädjande och viktigt att själavårdsstudier prioriteras i pastorsutbildningar och i de fördjupande fortbildningarna. Att satsa tid och kraft på detta, är en viktig investering för både den enskilda pastorn och för det uppdrag hon eller han står i eller är på väg in i. Att också söka och läsa god själavårdslitteratur, böcker och tidskrifter, ger kunskap och ökar förståelsen för själavård. Vi ser även ett behov att utveckla modeller och vägar för att kunna erbjuda handledning då detta är av stor betydelse för avlastning såväl som för utveckling och kvalitetssäkring.

6.4 Nätverk

Vi vill mobilisera, organisera och inspirera till fortsatt utvecklande av själavårdsarbetet i de lokala församlingarna inom Pingst och vill stötta dem till att bli del av regionala nätverk. Vi ser ett behov av att den lokala församlingen inte blir isolerad utan verkar inom ett gemensamt nätverk för att nå visionen;

*Vi behöver bli **fler** själavårdare*

*Vi vill **stötta** varandra – lokalt*

*Vi tror på **samarbete** – regionalt*

*Vi är kallade att betjäna vårt **samhälle** – nationellt*

Behoven är omfattande och vår längtan är att varje pingstförsamling ska ha ett fungerande själavårdsteam som samarbetar med de andra församlingarna i respektive region.

Mellan 2019 och 2022 genomfördes ett pilotprojekt i Södra Vätterbygden för att kartlägga hur själavårdsarbetet ser ut och kan utvecklas vidare inom Pingst FFS. Projektet resulterade i ett nu välfungerande nätverk som hela tiden växer, där församlingar samarbetar och finner gemensamma rutiner för att säkra och trygga själavården. Nätverket är nära kopplat till själavårdsutbildningen på June Folkhögskola och står på en församlingsnära och välgenomtänkt grund. Lärdomarna från projektet vill och kan nu användas för att stötta församlingar runt om i landet i arbete med själavård.

I arbetet med själavårdsnätverket kan vi konstatera att de lokala församlingarna har olika

förutsättningar och resurser, men gemensamt är längtan att få hjälpa och finnas där för den enskilde som behöver ett medmänskligt stöd. Vi noterar behov av kompetenshöjning men även av erfarenhetsutbyte för att slipa på egna metoder och rutiner. I möte med andra blir vi bättre och vid de nätverksträffar som genomförts med representanter från församlingarna har deltagarna fått möjlighet till både grupprocesser och egen reflektion.

En bärande nyckel har varit att föreståndaren i församlingen är aktiv i processen. Det skapar tydlighet i att hela församlingen vill prioritera själavårdsfrågor. Det har även varit mycket hjälpsamt att utse en koordinator/kontaktperson i den lokala församlingen för att upprätthålla kontakt inom nätverket.

Vi har under projektets gång samlats minst en gång per termin och i samlingarna erbjudit både kompetenshöjande undervisning och nätverksbyggande i grupp. Koordinatorerna har parallellt samlats separat med särskild undervisning för deras funktion.

6.5 Exempel på områden för undervisning

Hur man bygger team

Kriterier och personlig lämplighet för förtroendeuppdrag som själavårdare

Själavårdsrummet och praktiska förutsättningar

Koordinatorns roll

Församlingsförankring

Säkerhetsarbete

Säkerhetstänk i församlingsmiljö

Kvalitetssäkring

Djupintervju

Lämplighetsprövning

Tystnadsplikt/tystnadsrätt

Anonym feedback/utvärdering

Bibelgrund/teologi kring diakoni och omsorg

6.6 Själavårdens praktiska förutsättningar

Vi uppmuntrar till att utse en person som har ett övergripande samordningsansvar för själavården i församlingen. Det kan, men behöver inte vara, en pastor.

Om möjligt ser vi med fördel att församlingen formar en själavårdsgrupp/ett själavårdsteam som står till förfogande för samtal för församlingens medlemmar och andra som önskar samtal. Dessa bör självklart ha församlingens fulla förtroende. Församlingsledningen bör ge dem möjlighet till utveckling och fortbildning.

Tänk igenom hur själavårdarna kan få möjlighet till handledning och avlastning, gärna externt så att anonymiteten för konfidenterna skyddas. Stöd via nätverk i regionen är en tänkbar väg.

Ge tydlig och återkommande information i församlingen om att själavården är ett viktigt

område och om vilka personer som står till förfogande.

6.7 Själavårdsrummet

Tänk igenom lämplig miljö för samtalen. Det är viktigt att rummet som avsätts för själavård i sig är själavårdande då miljön har stor påverkan på hur upplevelsen blir för konfidenten. Tänk på behovet av anonymitet och avskildhet. Finns det möjlighet till egen ingång så är det att föredra. Det är dock viktigt att notera att det heller inte är lämpligt att samtal sker längst in i en lokal eller längst ner i källaren ur ett säkerhetsperspektiv. Samtal bör ske när någon mer är i kyrkan, för att skapa maximal trygghet för den som söker sig till själavården men också utifrån ett *trygga rum*-tänk. Tänk igenom estetiken i rummet så att det är varmt och välkomnande och signalerar trygghet. Rummet ska inte vara lyhört och om möjligt ligga avskilt så att anonymiteten kan bibehållas i största möjliga mån.

På dörren bör en skylt visa att samtal pågår så att konfidenten kan känna sig trygg med att ingen kommer att störa under pågående samtal. I rummet bör en eller flera klockor finnas så att själavårdaren ser dem och kan hålla koll på tiden utan att behöva plocka upp telefonen eller titta på sin egen klocka då detta kan upplevas stressande för konfidenten. Blanketten för utvärdering av samtalet bör finnas tillgänglig så att transparens och trygghet signaleras från start.

Det är viktigt att stolarna/fåtöljerna/soffan i rummet är bekväma och funktionell, gärna breda för att kunna fungera för människor av olika storlek och med olika förutsättningar. Rummet bör även rymma hjälpmedel såsom rullator eller rullstol. Rummet bör ha sparsamt med symboler eller distraherande stimuli. Vi behöver tänka på att alla ska kunna känna sig bekväma oavsett nationalitet, tro eller tidigare erfarenhet av kyrka och kristen gemenskap. I rummet bör det finnas näsdukar lättillgängliga, olja för smörjning, värmeljus/tändare samt en bibel.

6.8 Själavårdarens personliga lämplighet

När det kommer till den personliga lämpligheten så finns det önskvärda karaktärsdrag vi kan finna i Bibeln som ger oss en riktning kring vem som är lämplig som själavårdare. Det absolut mest grundläggande är att det finns ett förtroende från församlingen och församlingsledningen till den tilltänkta själavårdaren. Vi ser med fördel att man sökt höja sin kompetens genom själavårdsutbildning men en utbildning kan i sig inte ersätta den personliga lämpligheten som en själavårdare bör ha. Något som är av väsentlig vikt är dock erfarenhet av egen själavård samt erfarenhet av att möta människor i samtal. Nedan är de kriterier vi finner för personlig lämplighet i 1 Tim 3, Bibeln.

Medlem och gott förtroende i församlingen. *Inte ny i tron.*

Dela församlingens värdegrund. *Hålla fast vid trons hemlighet.*

Ha ett gott anseende bland utomstående.

Gott omdöme. *Vishetens gåva, förståndig och behärskad.*

God självinsikt. *Inte vara högmodig.*

Varm, ödmjuk, lyssnande, ej fördömande. *Vänlig och fridsam.*

Inte drivas av egna behov. *Ha ett rent uppsåt, vara uppriktig.*

Högakta och respektera tystnadsplikten. *Oklanderlig.*

Föredömlig livsstil. *Inte hårdhänt. Inte ha missbruk eller vara girig.*

Inte felfri, men heller inte utgå från egna problem. *Anständig.*

Värna om sitt andaktsliv. *Hålla fast vid trons hemlighet.*

Självvårdaren bör ha tjänat inom församling i andra uppgifter och ha ett gott förtroende innan självvårdens tjänst blir aktuell. En inflyttad självvårdare kan bli aktuell med rekommendation för uppgiften från föregående församlingsledning. Den som vill tjäna som självvårdare bör kunna avsätta tid för samtal och kunna sköta sin uppgift väl. Självvårdaren ska avlägga tystnadslöfte inför församlingsledning. Ibland händer det att personer som jobbar med samtal inom en profession som anställd eller har eget företag också vill tjäna som självvårdare i församlingen. I dessa fall är det av största vikt att dessa två uppdrag tydligt särskiljs från varandra, då självvården i församlingen är ett förtroendeuppdrag.

Ansvar vid missförhållanden

Trots det gedigna arbete som våra församlingar, nätverk och utbildningar gör för att trygga upp och säkra upp kring självvården så kan vi inte garantera att detta räcker för att säkerställa att inget avvikande händer. Trots många processer och förebyggande insatser så vet vi att såväl konfidenten som självvårdare är människor och där människor finns kan oönskade händelser inträffa.

Det vi dock kan säkerställa är att om det dyker upp en fråga där vi ser att självvården har missbrukats på något sätt agerar vi enligt följande;

- Det första steget är alltid att det lokala sammanhanget agerar enligt lokala rutiner och/eller krisplaner.
- Vid behov kopplas Verksamhetsledare för Pingst Församling och Pingst FFS Föreståndare in för att hantera ärendet.
- Vid behov tillämpas Pingst FFS Handlingsplan vid kris
- Vi har konsulter och coacher som kan vara behjälpliga i konfliktsituationer eller när förtroende för en ledare/självvårdare brustit.
- När en individ farit illa erbjuder vi stöd och hjälp om individen så önskar.

7.1 Medveten beredskap

Församlingen som en självvårdande gemenskap innebär att livet får rymmas i all sin komplexitet och att gemenskapen orkar bära och nära livets sårbara villkor. Omsorg bör vara något som genomsyra hela församlingen och påverkar allt som vi är och gör.

Denna medvetna tanke får vara med och skapa en beredskap i allt vi gör, i såväl det fysiska rummet som i den andliga praxisen. Allt ifrån det praktiska som miljön i entrén till det som handlar om gudstjänstens utformning och innehåll, smågrupper, diakoni och det enskilda själavårdssamtalet.

Det talas ibland om nollvisioner. I detta sammanhang skulle det vara önskvärt med en nollvision mot onödiga och tragiska upplevelser av utanförskap i församlingsgemenskapen. Särskilt då livet gått sönder, ska det inte behöva sägas saker som: "Det är märkligt att man måste vara stark för att kunna gå till kyrkan – eller överhuvudtaget tillhöra församlingen!", eller, som efter skilsmässa: "Om jag ska tala om styrka, fanns den inte i gemenskapen". Båda exemplen är verkliga och ger uttryck för känslor av sorg och förtvivlan som alltför många människor i kris har upplevt, där församlingstillhörigheten blir en ytterligare börda snarare än en hjälp. Vår längtan är att med detta dokument som vägledning kunna bygga en tryggare och sundare gemenskap framgent, där det vackra och dyrbara som är församlingen ska få vara platsen vi vänder oss till när livet går sönder och inte ifrån.

7.2 Samverkan

Vi tror att kompetenshöjning och det egna växandet som själavårdare är av väsentlig vikt, varför vi rekommenderar alla församlingar att ta tillvara och mottaga det stöd som finns. När det kommer till tryggheten i församlingen är vi glada över att *I trygga händer*-utbildningar ges runtom i landet där en gedigen bas av kompetens och verktyg finns att hämta. Några exempel på fler samverkansvägar och kompetensutvecklande verksamheter är *Sjukhuskyrkan* och *Institutionssjälavården*, *Helhet genom Kristus*, *Lp verksamheten*, *Celebrate Recovery*, *St. Lukas Stiftelsen*, *Modum Bad Norge*, *Trygga familjer* och *Starta om*. Det är betydelsefullt för oss att hålla oss uppdaterade, ihopkopplade och söka stöd för svåra frågor där vi själva inte har hela bilden. Häri ligger också en betoning på att det vi undervisar ska hålla en god standard och vara uppdaterad kring psykiska hälsoutmaningar och människovårdande kunskap och praktik.

7.3 Makt och ansvar

I kursen "I trygga händer" beskrivs olika former av övergrepp och hur dessa kan förebyggas och hanteras på ett korrekt sätt. Kursen är uppbyggd enligt modellen *identifiera, reagera och agera* där kompetenshöjning och förståelse av risker är grunden för att kunna reagera och agera på ett korrekt sätt vid händelse av övertramp. De kategorier som kursen nämner är sexuella, fysiska, psykiska och andliga övergrepp. Utgångsläget för kursen handlar om relationen till barn och unga men lärdomarna från den genomsyrar hela församlingen och dess hälsa. En stor lärdom är att lära sig känna igen och förstå sårbarheten i ledarskapssammanhang. Det maktövertag man per automatik har i relation till de man leder, särskilt om de är extra utsatta/sårbara på grund av exempelvis ålder, funktionsnedsättning eller sårbarheten i att vara den hjälpsökande. I själavårdens sammanhang ser vi en särskild sårbarhet och risk när det kommer till **andliga övergrepp, övertramp och gråzoner** som kan uppstå. För att förstå riskerna behöver maktbegreppet utredas. I en själavårdssituation har

själavårdaren maktövertaget. Med makt menar vi ansvar, ledarskap, styrkraft och påverkansmöjlighet. Det i sig är inte något negativt men bristen på medvetenhet och försiktighet kring det kan resultera i negativa konsekvenser. Konfidenten är alltid i ett underläge genom att söka sig till samtalet och genom att blotta något som är svårt. Självavårdaren behöver vara medveten och detta och väga sina ord noga så att risken för sammanblandning mellan Guds röst och ens egen röst inte uppstår.

Vi behöver också vara varsamma med vägledning och råd så att de alltid utgår ifrån individens önskan och behov. Ibland finns det en stark längtan hos konfidenten att få hjälp vidare med frågor som "hur ska jag göra nu?". I vissa lägen är det nödvändigt att kunna möta dem där de är och leda dem fram till ett svar som de själva kan sätta ord på. Ibland är det dock gott att vänta in processen och inte vara för snabb med vägledning. Gränsen mellan vägledning och manipulation är tunn och gränsen mellan individens önskan i nuet och vad självavårdaren ser ett par steg fram på resan är ofta otydlig. För att aldrig röra oss för nära gränsen är det viktigt att vara medveten om vad du som självavårdare har med dig in i rummet, i din egen ryggsäck och i dina egna erfarenheter och värderingar. Det är också mycket viktigt att ha koll på vart riskerna finns. Det som självavården längtar efter att vara är en trygg plats att få lätta på bördan på, bli hörd och lyssnad på och i bästa fall stärkt till egenmakt och mer tillit till att det finns en väg igenom. Vi vill inte koppla konfidenten i beroendeställning till självavårdaren utan snarare i tillit till Gud och den inneboende självtillit som vi tror är gudagiven.

Ett andligt övergrepp kan vara exempelvis när en ledare felaktigt använder sin makt i en andlig kontext. Maktövertaget kan förstärkas ytterligare av att Gud eller Guds vilja används i språket. Här blir ord som frivillighet och öppenhet viktiga. Att som självavårdare ge konfidenten sina ord i öppen hand och att alltid skapa utrymme för utvärdering, fundering och reflektion i samtalet och efter samtalet. Det är viktigt med tydliga ramar kring självavården och att hålla ramarna är det självavårdaren som helt och hållet har ansvar för. Ramarna avser exempelvis korrekt fysiskt avstånd, tiden för samtalet, vad samtalet innehåller och hur samtalet följs upp.

7.4 I relation till majoritetssamhället

Vår önskan är att alla ska kunna känna sig trygga när de kommer till självavården i våra sammanhang. Oberoende av tidigare erfarenhet av kyrka och församling, oberoende av Gudstro eller Guds bild, oberoende av vad man kommer med in i samtalet. Signalen vi vill sända är att vem du än är och vad du än bär på så går det att prata om det i våra sammanhang. Självavården har inga ämnen som är tabu, inga frågor som är för svåra eller för stora och inte heller några frågor som är för små. Det går att prata om allt och vår önskan är att den som kommer till självavård i våra sammanhang ska veta att det okränkbara människovärdet vägleder oss i allt vi gör. Den som vänder sig till våra församlingar i självavård ska veta att den människosyn vi har ger utrymme även för de områden, frågor eller funderingar där kyrkans teologi skiljer sig från majoritetssamhällets.

Oavsett vem personen är eller vad denne bär på så är det vår längtan att våra församlingar ska vara trygga och bemötandet alltid gott.

Uppmuntran till själavårdsarbete

Det är en naturlig del av församlingens uppdrag att betjäna och möta människor i behov. Själavården har en självklar plats i pingstförsamlingarnas hjärta. Vi vill uppmuntra er som redan har ett själavårdsarbete att utmana, utveckla och vårda det till ännu mer trygghet och hälsa. Vi vill även utmana er som ännu inte har något själavårdsarbete att ta klivet och ta emot den hjälp som finns att bygga upp något som kan göra skillnad för människor på riktigt. Vi vill uppmuntra dig som är själavårdare att se ditt uppdrag som något vackert och värdefullt. Du är en kulturbärare som ger liv och hopp med dina ord, det kan aldrig understrykas nog. Tack för det du gör!

Det arbete som görs i våra församlingar betjänar människor varje vecka året runt med medmänskliga samtal och stöd när livet är smärtsamt. Det är en sann samhällstjänst och en fundamental del av vad det är att leva ut den kallelse Guds ord ger oss om att bära varandras bördor. Det gör skillnad att det finns en lokal församling i ditt samhälle. Det gör skillnad att det finns öppna dörrar och öppna samlingar att komma till. Det är något fantastiskt unikt med en själavård som alltid finns där, som en trygg bas i församlingens mitt. Det gör skillnad att det finns någonstans att gå för samtal som i majoritet vilar på ideellt och volontärt tjänande. Det ödmjuka uppdraget om att möta varandra i ögonhöjd är drivkraften, vilket då och då innebär att sätta oss på knä och tvätta varandras fötter.

8.1 En gemenskap som bär

Guds församling har en oerhört hög kallelse och ett viktigt uppdrag. Det kan låta banalt ibland men bär en större helighet och tyngd än vi kan ana. När Jesus lär oss vad det viktigaste budet av alla är så handlar det om kärlek. Att älska Gud, att älska varandra och att älska oss själva. Den kallelsen är så pass hög att vi skulle kunna spendera resten av våra liv med att försöka nå den och ändå inte komma fram. Trots det så kan vi inte sluta försöka och vi kan heller inte förringa uppdragets magnitud. Omsorg kan aldrig läggas ut på entreprenad, kärlek är ingenting som några få eldsjälär är kallade att leva i.

Det gäller oss. En sund församling har omsorg i sitt fundament därför att vi följer exemplet av Jesus som tvättar våra fötter och som lägger ner sitt liv för oss. Det är Jesus vi vill efterlikna. Att älska sin nästa som sig själv kräver att först ha tagit emot av den kärlek som är evig. Vi har inte kapacitet att i oss själva producera kärlekens frukt eller det omsorgsfulla herdeskapet som har sitt ursprung i Gud själv. Bara i relation med honom som bär våra bördor kan vi börja klara av att bära varandras bördor.

Jesus själv ber för vår gemenskap i Johannes 17, att den härlighet som Fadern har gett honom ska vara synlig mitt ibland oss, för då ska världen tro. När Mose bad att få se Guds härlighet så var det Guds godhet, nåd och barmhärtighet som visade sig för honom. Kanske var det dessa ord som Jesus tänkte på när han bad för världen han så älskade? Ambitionen för vår gemenskap måste få vara precis så hög som Ordet ger oss skäl till. Ingen annan måttstock håller. Guds församlings uppdrag ekar högt i en tid så präglad av förvirring, ensamhet och oro, att visa på en gemenskap som faktiskt

bär. En gemenskap där vi möter varandra där vi är men också kallar varandra in i ett liv där vi lyfter blicken och kan sträcka oss längre på grund av vem han är som har oss i sin hand.

Låt oss bära varandra. Låt oss vara burna av honom. Låt Kärleken själv forma vår gemenskap.

Bilagor

9.1 Exempel på blankett ”Underlag för djupintervju själavårdare”

Intervjuunderlag för tilltänkta själavårdare i samtalstjänst

Den som vill tjäna som själavårdare får ett förtroende från sin församling och representerar församlingens värdegrund och gemenskap. Själavården är en lekmannarörelse och stor vikt läggs vid personlig lämplighet att utföra tjänsten. Själavårdarens karaktär och inställning till att betjäna människor är av grundläggande betydelse.

Intervjun behöver inte ske i exakt ordning utan kan ses som olika teman och som till viss del kan anpassas beroende på kännedom om den person man intervjuar.

Beräknad tid 90 minuter.

Namn _____

Adress _____

Mobil nr _____

Email _____

Församlingssyn

Hur ser du på församlingen? Vad betyder församlingen för dig? Beskriv ditt engagemang i församlingen. Har du förtroendeuppdrag idag? Vilka?

Familj

Hur ser din familjesituation ut idag? (civilstånd, barn) Hur ser dina familjerelationer ut?

Berätta om din uppväxtfamilj och viktiga händelser och människor som format dig till den du är. Vad säger din familj om du skulle bli själavårdare? Finns förståelse för tjänstens karaktär med sekretess? Tid att utföra tjänsten?

Vägen till tro och det andliga livet idag

Hur ser din väg fram till tro ut? (frälsning, dop, andliga upplevelser och erfarenheter). Vad har varit viktigt för dig för att växa i tro och liv? Vad gör du idag för att växa och utvecklas som kristen? Hur skulle du förbereda dig för ett själavårdssamtal?

Gudsbild

Hur ser din Gudsbild ut? Vem är Gud? Vem är Jesus? Vem är Den helige Ande?

Hur skulle du beskriva din relation till Gud? Vilken roll ser du att Gud, bibeln och de andliga gåvorna har i själavården?

Självbild

Beskriv dig själv. Vem är du? Vilka svagheter och styrkor har du?

Lägg fokus på hur personen ser på sig själv och inte bara vad personen uppger att andra säger/tycker.

Egna svårigheter

Har du egen erfarenhet av svår/utsatt livssituation, trauma eller liknande?

Om så är fallet, hur förhåller du dig till det idag? Bearbetat? Konsekvenser? Ser du det du har gått igenom som tillgång eller hinder för att själv vara självavårdare? Brottas du med något idag? (livs/troskris, sjukdom, psykisk ohälsa, livsstilsproblem)

Förtroendekapital

Hur skulle andra reagera på att du är självavårdare? Närstående? Kollegor?

Vänner och andra i församlingen? Är du en person som ofta får förtroenden?

Finns det sedan innan ett förtroende för den här personen?

Intresse för att tjäna i självavård

Hur uppstod tankar kring att få tjäna i självavård? Varför intresserad?

Har du egen erfarenhet av självavård? Om ja: Vad har det betytt för dig?

Har du erfarenhet av att leda samtal?

Tystnadsplikt

Vad innebär tystnadsplikt för dig?

Hur skulle du göra om du "körde fast" i ett självavårdssamtal?

Kompetens

Har du någon utbildning i självavård / samtal? Vad?

Har du några särskilda profilområden? (T. ex. erfarenhet från missbruksvård, ungdomsarbete etc.)

Talar du något annat språk utöver svenska?

Har du utbildningsbehov?

Referenser som får kontaktas _____ Tel _____

Referenser som får kontaktas _____ Tel _____

Samtycke till att uppvisa kopia på utdrag ur belastningsregister Ja Nej

Intervjuare _____

Datum _____

9.2 Exempel på blankett ”Utvärderingsformulär”

Utvärderingsformulär samtalstjänst

Vi skulle uppskatta om du vill fylla i detta formulär genom att sätta ett kryss på linjen där det bäst representerar din uppfattning av samtalskontakten. Du förutsätts vara anonym, såvida du inte önskar något annat. Din samtalspartners namn omnämns däremot som en trygghet för din skull.

Har du blivit bemött på ett respektfullt sätt?

Håller
inte med

Håller
helt med

1

2

3

4

Känner du att samtalspartnern lyssnat på dig och att du varit i centrum under samtalen?

Håller
inte med

Håller
helt med

1

2

3

4

Har samtalen hjälpt Dig?

Håller
inte med

Håller
helt med

1

2

3

4

Är det något du saknat eller önskat vore annorlunda med samtalen?

Skriv gärna egna övriga kommentarer:

Samtalspartner: _____

Formuläret lämnas/skickas till pastor:

Namn _____

Adress _____

Tack på förhand!

10.1 Avsändare

Pingst Självård Referens

*Chatrine Carlson, Christina Vågström, Christine Viklund,
Malin Gunnargård Hübsch, Ingrid Svanell, Roland Stahre,
Richard Svensson*

Källförteckning

Utdrag ur Pingsts *Antologi Kallad, Bekräftad Överlåten* (sid 206-221), 2018. Libris.

Öberg, Stig, "*Själavården i pingströrelsen*", 2004. Uppsats i magisterutbildning i teologi, Uppsala.

Okkenhaug, Berit, 2004. *Själavård – en grundbok*. Libris

Björklund, Lars, 1998. *Guds begränsning – en bok om kärlek*, Libris.

Kontakt: info@pingst.se

Uppdaterad 2024

